

12 ASLİ KUSUR

KAPSAMLI REHBER

KTK MADDE 84 — TÜM ARAÇ TÜRLERİ İÇİN

★ MOTOKURYE • YOLCU • YÜK • BİNEK ★

Bu rehberde neler var?

- 12 asli kusur maddesinin **açıklamalı tanımları** (KTK 84/a-l)
- Her kusur için **4 farklı araç türüne göre** gerçek senaryolar:
  - 🏍️ Motokurye / motosiklet
  - 🚌 Yolcu taşımacılığı (minibüs, otobüs)
  - 🚛 Yük taşımacılığı (TIR, çekici, kamyon)
  - 🚗 Binek / hafif ticari araç
- Asli kusurun **hukuki ve mali sonuçları**
- **15 farkındalık senaryosu**: "Bu asli kusur mudur?" testi
- En yaygın yanlışlar (alkol, hız, ehliyetsizlik → **tali kusur!**)

⚠️ **ÖNEMLİ: Alkollü, ehliyetsiz veya hız aşımıyla sürüş ASLİ KUSUR DEĞİL, TALİ KUSURDUR!**
Detay rehberin içinde.

1

12 ASLİ KUSUR NEDİR? NE ANLAMA GELİR?

2918 sayılı KTK'nın 84. maddesinde sayılan 12 asli kusur hali.
Her biri için madde metni, kısa tanım, ne anlama geldiği
ve pratik açıklama.

ASLİ KUSUR NEDİR? KTK 84. madde, trafik kazasında **birincil ve doğrudan etkisi** olan 12 ihlali sıralamıştır. Bu ihlallerden birini yapan sürücü, kazada **%100 asli kusurlu** sayılır. Kanun bu halleri "sınırlı sayıda" (numerus clausus) saymıştır — yani listeye eklenemez.

YAYGIN YANILGI: "Alkollü sürüş", "ehliyetsizlik", "hız aşımı" ve "kask takmamak" **ASLİ KUSUR DEĞİLDİR!** Bunlar TALİ kusur sayılır. Yani kanunen KTK 84 dışında kalan ihlallerdir. Aynı bir adli/idari yaptırım olsa bile, kazanın kusur paylaşımında **asli kusurlu taraf hep 84. maddeyi ihlal eden** olur.

1 Kırmızı Işık / Dur İşareti İhlali

KTK 84/a

Madde metni: "Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme."

NE DEMEK? Trafik ışığı kırmızıdayken veya trafik polisinin/jandarmanın "**DUR**" işaretine uymadan geçmek. Sarı ışıkta geçiş, güvenli durulabilecek hâldeyken yapılmışsa bu da ihlal sayılabilir.

ÖNEMLİ: Trafik görevlisinin işareti, trafik lambasından **ÖNCELİKLİDİR**. Işık yeşil yansa bile görevli "dur" derse durmalısınız.

2 Taşıt Giremez İşareti / Ters Yön Girişi

KTK 84/b

Madde metni: "Taşıt giremez trafik işareti bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme."

NE DEMEK? "Taşıt Giremez" (kırmızı dairede beyaz yatay çizgi) levhası olan yola giriş yapmak. Bölünmüş yollarda **karşı istikamet in şeridine girmek** — yani ters yönde ilerlemek. Otoyol çıkışına yanlış yönden girmek bu madde kapsamındadır.

3 Karşı Yön Şeridine Girme (İki Yönlü Yolda)

KTK 84/c

Madde metni: "İkiden fazla şeritli taşıt yollarında, karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme."

NE DEMEK? İkiden fazla şeritli (3+ şeritli) iki yönlü yolda karşı istikamet in şeridine geçmek. Örn: 4 şeritli iki yönlü bir yolda, ortadan karşıya sollama yapmak için geçmek. **Hatalı sollama** bu bent kapsamındadır.

4 Arkadan Çarpma (Takip Mesafesi İhlali)

KTK 84/d

Madde metni: "Arkadan çarpma."

NE DEMEK? Öndeki araca arkadan çarpma **OTOMATİK OLARAK** asli kusurdur. Öndeki araç ani fren yapmış olsa bile, takip mesafesi yeterli olsaydı çarpma olmazdı mantığıyla arkadaki sürücü **%100 asli kusurlu**.

TAKİP MESAFESİ: Kuru zeminde 2 sn, ıslakta 4 sn, gece 3 sn (KTK Md. 54).

5 Kavşakta Geçiş Hakkı İhlali

KTK 84/e

Madde metni: "Geçiş önceliğine sahip olanlara yol vermeme (kavşaklarda)."

NE DEMEK? Kontrolsüz kavşakta sağdan gelene yol vermemek, tali yoldan ana yola çıkarken yol vermemek, dönel kavşakta içeride olan araca yol vermemek. **Emniyet şeridinde seyir halindeki araca hızlanma şeridinden katılanın yol vermemesi** de bu kapsamdadır.

6

Daralan Yolda Geçiş Önceliğine Uymama

KTK 84/f

Madde metni: "Daralan yol kesimine girerken karşıdan gelen araca yol vermeme."

NE DEMEK? İki yönlü dar yolda, aynı anda iki araç karşı karşıya geliyorsa, karşıdan gelen araca geçiş önceliği tanımadan devam etmek. **Yol çalışması ile daralan kısımlar**, köprü geçişleri, eski dar yollar bu kapsamda.

7

Kaplama / Şerit Daralmasında Geçiş İhlali

KTK 84/g

Madde metni: "Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğini tanımama."

NE DEMEK? Yolun asfalt kaplamasının daraldığı (yol çalışması, eski yol) kesimlerde; sinyalli/işaretli durumda önce gelen araca veya geçiş üstünlüğü olana yol vermemek.

8

Manevra Kurallarına Uymama (Dönüş, U-Dönüşü, Şerit Değiştirme)

KTK 84/h

Madde metni: "Manevraları düzenleyen genel şartlara uymama."

NE DEMEK? En çok işlenen asli kusur maddelerindendir. Sağa/sola dönerken, U dönüşü yaparken, park yerinden çıkarken, şerit değiştirirken **diğer sürücülerini tehlikeye düşürecek** manevra yapmak. Sinyal vermek tek başına yetmez — gireceğiniz şerit boş olmalı, yoldaki araçlara tehlike yaratmamalısınız.

9

Şeride Tecavüz (Şerit İhlali)

KTK 84/ı

Madde metni: "Şeride tecavüz etme."

NE DEMEK? Kendi şeridinin sınırları içinde kalmamak — yan şeride taşmak, şerit çizgisinin üzerinden gitmek. Özellikle virajlarda, dar yollarda, çok şeritli yollarda sık rastlanır. Park halindeki araca şerit ihlali sonucu çarpma da bu kapsamdadır.

10

Geçiş Üstünlüklü Araçlara Yol Vermeme

KTK 84/j

Madde metni: "Geçiş üstünlüğü olan araçlara yol vermeme."

NE DEMEK? Siren ve çakar kullanan ambulans, itfaiye, polis, jandarma araçlarına yol vermemek — sağa çekip durmamak. Bu araçlar trafiğin her türlü ihlalinden muafır ve onlara yol vermek zorunludur.

11

Yerleşim Birimleri Dışında Taşıt Yolu Üzerinde Park/Duraklama

KTK 84/k

Madde metni: "Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında park etme veya duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama."

NE DEMEK? Şehir dışı yolda (otoyol değil), kendi zorunda kalmadıkça taşıt yolunda durmak, durmuşsanız da **dörtlü ikaz + reflektör üçgen + emniyet yeleği** gibi tedbirleri almamak. Arızalanan aracı yolun sağına almak, 30-50 m geriye reflektör üçgen koymak ZORUNLUDUR.

Madde metni: "Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma."

NE DEMEK? Hareket halindeki araç, duran bir araca çarparsa otomatik asli kusurludur. "Yanlış yere park etmiş" savunması geçersizdir — duran araç hareket etmediği için kazayı önleme yükümlülüğü hareket eden sürücüdür.

İSTISNA: Araç görülmesi imkânsız noktada (viraj içi, tepe üstü), gece, ışısız şekilde park edilmişse park edene de kısmi tali kusur paylaşılabilir.

ASLİ KUSURUN SONUÇLARI — NEDEN ÖNEMLİDİR?

⚖️ HUKUKİ SONUÇLAR

- Kazada **%100 (veya yaklaşık)** sorumlu tutulursunuz.
- Tek başına asli kusurluyunuz → **%100 kusur**.
- Bir asli + bir tali kusur varsa → **Asli %75, Tali %25**.
- İki tarafta da asli kusur varsa → **%50 - %50** eşit paylaşım.
- Ölümlü/yaralanmalı kazada **hapis cezası** ve **tazminat davaları**.

💰 MALİ SONUÇLAR

- **Karşı tarafın zararını:** Sizin **trafik sigortanız** karşılar.
- **Kendi aracınızın zararı:** Kaskonuz varsa **poliçeye göre** karşılanır (bazı ihlallerde kasko **ÖDEMEZ!**). Kaskonuz yoksa **cebinizden**.
- **Rücu hakkı:** Alkollü/ehliyetsiz/bilerek iseniz sigorta ödeyip size **rücu edebilir** (yani parayı sonradan sizden ister).
- **Prim artışı:** Bir sonraki yıl trafik sigortanız **pahalı**lanır.
- **Değer kaybı:** %100 kusurluyunuz kendi aracınız için **değer kaybı TALEP EDEMEZSİNİZ**.

🏠 İDARİ / CEZAI SONUÇLAR

- İdari para cezası (ihlale göre 1.246 - 200.000 TL arası, 2026).
- **Ehliyetten ceza puanı** (100 puana ulaşan ehliyetini geri alır).
- Ağır ihlallerde **ehliyet geri alma** (30 gün - 2 yıl arası).
- **Ölümlü kaza:** TCK 85 uyarınca **2-6 yıl hapis** (bilinçli taksirle 2-15 yıl).
- Yaralanmalı kaza: TCK 89 uyarınca **3 ay - 3 yıl hapis**.

2

ARAÇ TÜRÜNE GÖRE KAZA SENARYOLARI

12 asli kusurun her biri için,
4 farklı araç tipinde başınıza gelebilecek örnek kazalar.
Kendi mesleğinizde nerede tehlike var?

ARAÇ TIPLERİ LEJANTI:

MOTOKURYE

Motosiklet, moped — hızlı, çevik, ama kırılgan. En riskli grup.

YOLCU

Minibüs, otobüs, servis — yolcu hayatı sizin sorumluluğunuzda.

YÜK

TIR, çekici, kamyon — büyük kütle, uzun fren mesafesi, kör nokta.

BİNEK

Özel otomobil, hafif ticari (panelvan, pikap) — günlük trafik.

KUSUR 1 — KIRMIZI IŞIK / DUR İŞARETİ İHLALI

MOTOKURYE

Sipariş yetiştirmek için kavşağa **sarı-kırmızı geçişinde** girdiniz, yeni başlayan yeşil ışıktaki motora çarptınız. → **Asli kusurlu SİZSİNİZ**. Sipariş gecikse bile cezayı + hasarı ödersiniz, platform puanınız düşer, işten çıkarılabilirsiniz.

YOLCU

Hat otobüsü şoförü, geç kaldığı için kırmızıda geçti, kavşakta binek araca çarptı. Üç yolcu yaralandı. → **Asli kusur + yaralamadan TCK 89, firmaya ciddi tazminat davası, SRC belgesi geri alınabilir.**

YÜK

TIR şoförü, karanlıkta uzakta gördüğü sarı ışığı fark etmedi ya da "hızım fazla, duramam" dedi, kırmızıda kavşağa girdi. Yan taraftan gelen ticari araca çarptı. Yük uzun fren mesafesi nedeniyle **80 m boyunca** sürüklendi. → **Asli kusur. TIR sürücülerinde kırmızı ışık en fazla hayat kaybettiren ihlallerdendir.**

BİNEK

Trafik polisi kavşakta yol kontrolü yapıyordu. El hareketiyle "dur" dedi, ama ışık yeşildi, siz durmadınız. Polisi ezmediniz ama karşıdan gelen bir başka araca çarptınız. → **Asli kusur. Görevli işareti ışıktan ÖNCELİKLİDİR.**

KUSUR 2 — TAŞIT GİREMEZ / TERS YÖN

MOTOKURYE

Uygulamadaki sipariş yol tarifi için kestirme gösterdi — **tek yön tabelasına rağmen** ters girdiniz. Karşıdan düzgün yönde gelen otomobil, dönüşünüzde size çarptı. → **Asli kusurlu sizsiniz**. Bonus: Motosiklet kırılgan olduğu için kendiniz de ağır yaralanırsınız.

YOLCU

Servis şoförü yol kapalı diye bölünmüş yolda **karşı şeride girip** ters yönde 50 m gitti. Karşıdan gelen araç kaçamadı, çarpma oldu. İçindeki yolcular yaralandı. → **Asli kusur. Servis firması lisansını kaybetme riski var.**

YÜK

Otoyol çıkışı kaçırduğunuz için "sadece geri çıkayım" diye **bağlantı yoluna ters girdiniz**. Otoyoldan inmeye çalışan bir araçla kafa kafaya kazaya karıştınız. → **Asli kusur + TIR'ın kütlesi nedeniyle binek aracta ağır yaralanma/ölüm.**

BİNEK

Adres aranırken dalıp "taşıt giremez" tabelalı tek yönlü sokağa girdiniz. Karşıdan gelen aracın önüne çıktınız, kaçamadı. → **Asli kusur. Navigasyona güvenmek mazeret değil.**

KUSUR 3 — KARŞI YÖN ŞERİDİNE GİRME

MOTOKURYE

İki yönlü 4 şeritli bir yolda, önünüzdeki aracı geçmek için **orta hattı geçip karşı şeride** çıktınız. Aniden beliren karşı yön aracıyla çarpıştınız. → **Asli kusur + motosikletinizin kütlesi düşük olduğu için siz ağır yaralandınız.**

YOLCU

Dağ yolunda minibüsle yavaş ilerleyen bir kamyonu **virajda** solladınız, karşı şeride girdiğiniz anda karşıdan otomobil çıktı. İçerideki yolcular ön camdan fırladı. → **Asli kusur + ölümlü kaza riski.**

YÜK

Uzun TIR ile karşı şeride girerek sollama yapmaya çalıştınız. TIR'ın uzunluğu nedeniyle geri dönüş yapamadınız, karşıdan gelen tehlikeye girdi. → **Asli kusur. TIR'lar bu ihlalde en tehlikeli grupta — kütle + uzunluk felaket boyutunda.**

BİNEK

Öndeki kamyonu geçmek için **kesik çizgi olmayan yerde** karşı şeride çıktınız, hesap edemediniz, kaza kaçınılmaz oldu. → **Asli kusur.**

MOTOKURYE İÇİN ÖZEL NOT: "Şerit arası geçiş (lane splitting)" Türkiye'de yasal bir tanımla düzenlenmemiştir. Durmakta olan trafik arasında yavaş geçiş bazı durumlarda tolere edilse de hareketli araçlar arasında hız yaparak ilerlemek — kaza olursa **84/1 şerit ihlali veya 84/h manevra ihlali** olarak değerlendirilebilir.

KUSUR 4 — ARKADAN ÇARPMA (EN SIK!)

MOTOKURYE Önünüzdeki araç kırmızı ışıkta yavaşladı, siz telefona bakarken dikkatsiz davrandınız, arkadan çarptınız. Motor ıslanmış yolda kaydı, siz de yere düştünüz. → **Asli kusur. Üstelik motosikletli olarak kendiniz de ağır yaralısınız.**

YOLCU Otobüsle önünüzdeki ani fren yapan bir araca arkadan çarptınız. Ayakta duran yolcular yere savruldu, ikisi hastanelik oldu. → **Asli kusur + yaralamadan TCK 89.**

YÜK Boş TIR'la ıslak yolda önünüzdeki aracı takip ederken fren mesafesini hesap edemediniz. Öndeki ani durunca **40 ton kütleyle** önce arabanın içine yazdınız. → **Asli kusur + ağır yaralanma/ölüm.** TIR'ların en sık ölümlü kaza nedeni budur.

BİNEK Trafikte kendi telefonunuzla uğraşırken önünüzdeki araç dur-kalk yaptı, arkadan çarptınız. → **Asli kusur. Takip mesafesi = kuru 2 sn, ıslak 4 sn, gece 3 sn (KTK Md.54).**

EN YAYGIN YANILGI: "Önümdeki ani durdu, benim suçum değil!" — HAYIR! Takip mesafesi yeterli olsaydı önünüzde ne kadar ani fren yapılırsa yapılırsın durabilirdiniz. Arkadan çarpma = otomatik asli kusur.

KUSUR 5 — KAVŞAKTA GEÇİŞ HAKKI

MOTOKURYE Tali yoldan ana yola çıkarken "sığabilirim" deyip **çıkan aracı beklemediniz**, ana yoldaki bir motor şarampole kaçmak zorunda kaldı ve düştü. → **Siz çarpmamış olsanız bile asli kusur — neden olduğunuz kaza.**

YOLCU Dolmuşla dönel kavşağa girerken **içerideki araca** (geçiş üstünlüklü) yol vermediniz, yandan çarptınız. → **Asli kusur + yolcu yaralanmaları.**

YÜK Şantiye çıkışından ana yola kamyonla çıktınız, sağdan gelen aracı "gelmez" diye geçtiniz, çarpma oldu. → **Asli kusur. Tali yoldan ana yola çıkış = sağdan gelene yol verme.**

BİNEK Kontrolsüz kavşakta **sağınızdan gelen** araca yol vermediniz — "o dursun, ben önce vardım" dediniz. Yandan çarpışma oldu. → **Asli kusur. Kontrolsüz kavşakta sağdan gelen her zaman önceliklidir.**

KUSUR 6 — DARALAN YOLDA GEÇİŞ

MOTOKURYE Yol çalışması nedeniyle şerit daralmış, sinyalle tek şeride düşen yolda, karşıdan gelen aracın geçişini beklemeden motorla daldınız. Aracın yan aynasına sürtünüp düştünüz. → **Asli kusur.**

YOLCU Köprü girişinde dar yolda karşıdan otobüs geliyordu. Siz de otobüssünüz, "o dursun" diyerek ilerlediniz, karşılıklı durdunuz, arkadaki araçlar birbirine çarptı. → **Daralan yolda kendine öncelik = asli kusur.**

YÜK Dağ yolunda karşı yönden boş yük aracı geliyor. Siz yüklüsünüz ama "benim daha uzun yolum" diye durmadınız, sıkışık geçiş sırasında boyunuz nedeniyle yan aynanıza çarptırdınız. → **Asli kusur.**

BİNEK Eski mahalle yolunda iki araç sığmaz, karşıdan gelene yol vermediniz, karşılıklı çarpışma. → **Asli kusur.**

KUSUR 7 — KAPLAMA DARALMASINDA GEÇİŞ

MOTOKURYE Yağmur sonrası yolu çökmüş bir bölümde tek şerit kaldı. Karşıdan araç gelirken önceliği bırakmayıp geçmeye çalıştınız, ıslak çamurda kayıp düştünüz. → **Asli kusur + ağır yaralanma riski.**

YOLCU Hat minibüsü, yol çalışmasında daralan kısımda "sığarım" diyerek yan yana geçmeye çalıştı, otomobile çarptı. → **Asli kusur.**

YÜK Şehir içi geçici yol daralmasında TIR'ınızın yan aynası, karşıdan gelen aracın yan aynasına çarptı. "Ben ilk girdim" demeniz boşa — öncelik tanımadınız. → **Asli kusur.**

BİNEK Kaplama bozulmuş şehir içi yolda, karşıdan gelene yol vermeden hızlı geçmek istediniz, yan çarpışma. → **Asli kusur.**

KUSUR 8 — MANEVRA (DÖNÜŞ, U-DÖNÜŞÜ, ŞERİT DEĞİŞTİRME)

MOTOKURYE

Teslimat için aniden sağa dönerken arkadan gelen aracı fark etmediniz. Motor denge kaybederken araca çarptı. → **Asli kusur. Motokuryelerin en sık yaptığı kusur budur (ani yön değiştirme).**

MOTOKURYE

Sipariş adresini geçince U dönüşü için **bölünmüş yolda orta refüjden** dönmeye çalıştınız. Arka şeritten gelen araçla çarpıştınız. → **Asli kusur + yasak U dönüşü.**

YOLCU

Otobüsle yol kenarında yolcu alırken sinyal vermeden **ani şerit değiştirdiniz**, yan şeritten gelen aracı tehlikeye düşürdünüz. Yolcularınız savruldu. → **Asli kusur.**

YÜK

TIR'ın sağa dönüşünde **iç tekeri dönüş yarıçapı** nedeniyle kaldırıma yakın şeritteki motokuryeyi ezdiniz (kör nokta + geniş dönüş). → **Asli kusur. TIR şoförlerinin en ölümlü ihlali budur.**

BİNEK

Park yerinden çıkarken sinyal vermeden, arkaya bakmadan çıktınız. Arkadan gelen araca çarptınız. → **Asli kusur.**

TIR İÇİN KRİTİK: Sağa dönerken iç teker kaldırıma çok yakın gider — yan şeritteki motokurye KÖR NOKTADA kalır. Dönüş öncesi ikinci bir kontrol ve geniş yay ile dönüş şart!

KUSUR 9 — ŞERİT İHLALİ

MOTOKURYE

Virajda dış tarafa savruldu, karşı şeride tecavüz ettiniz, gelen araca çarptınız. "Kaydım" bahanesi asli kusuru ortadan kaldırmaz. → **Asli kusur.**

YOLCU

Otobüsle şerit çizgisine basarak ilerlerken yan şeritteki aracın aynasına çarptınız. → **Asli kusur.**

YÜK

Uyku halinde TIR'ınız şeride tecavüz etti, yan şeritteki aracı sıkıştırdınız. → **Asli kusur + yorgun sürüş ile idari ceza.**

BİNEK

Telefonda mesajlaşırken şeritten çıktınız, yanınızdaki araca sürtündünüz. → **Asli kusur + telefon kullanımı ayrı ceza (2.720 TL).**

KUSUR 10 — GEÇİŞ ÜSTÜNLÜKLÜ ARACA YOL VERMEME

MOTOKURYE

Siren çalan ambulansın arkasına takılıp **onunla birlikte geçmeye çalıştınız**, kavşakta karşıdan gelen araçla çarpıştınız. → **Asli kusur + çok ağır yaralanma riski.**

YOLCU

Arkadan gelen itfaiye aracına otobüsü kenara çekerek yol vermediniz, itfaiye sıkıştı, müdahaleye gecikti, o sırada olan bir şey ciddileşti. → **Asli kusur + kamu hizmetini engelleme.**

YÜK

Otoyolda sürekli sol şeritte giderken arkadan siren çalan polis aracına yer açmadınız. Polis sizi sollamak zorunda kaldı, o sırada kaza oldu. → **Asli kusur.**

BİNEK

Kavşakta kırmızıda bekliyorsunuz, arkadan gelen ambulans için yer açmadınız, ambulans sağa saparken motosikletçiye çarpmak zorunda kaldı. → **Asli kusur (yol açmama).**

KUSUR 11 — YERLEŞİM DIŞI PARK / DURAKLAMA

MOTOKURYE

Şehirlerarası yolda benzin bitti, motosiklet yola yakın durdu, reflektör yok, fosforlu yelek giymediniz. Arkadan gelen araç fark edemeyip çarptı. → **Asli kusur (tedbir almama).**

YOLCU

Otobüsle yolcu indirmek için **otoyol sağına** durdunuz (yasak), reflektör koymadınız. Arkadan gelen kamyon yavaşlayamadı, otobüse çarptı. → **Asli kusur + yolcu güvenliği ihlali.**

YÜK

TIR arızalandı, yolun sağına çektiniz ama 30 m geriye reflektör üçgen koymadınız. Gece gelen bir araç TIR'ın dorsesine çarptı, ağır yaralanma oldu. → **Asli kusur (tedbir almama — Md.84/k).**

BİNEK

Şehir dışı yolda manzara fotoğrafı için yola yakın park ettiniz. Arkadan gelen araç fark edemeyince çarpma oldu. → **Asli kusur.**

KUSUR 12 — KURALINA UYGUN PARK EDİLMİŞ ARACA ÇARPMA

MOTOKURYE

Sipariş yetiştirmeye çalışırken dar bir sokakta kaldırıma yakın **park halindeki araca** arptınız. → **Asli kusur.**

YOLCU

Minibüsle sipariş indirme amaçlı aceleyle manevra yaparken yolun kenarındaki park halindeki araca arptınız. Yolcular da camdan savruldu. → **Asli kusur.**

YÜK

Geriye parkta gecenin ortasında dikkatsizce manevra yaptınız, park halindeki aracı **TIR'ın arka dorsesi** nedeniyle fark etmediniz. Bir aracı ezdiniz. → **Asli kusur.**

BİNEK

Park yerinden çıkarken yandaki park halindeki araca sürtündünüz. Karşı sürücü orada yoktu, kaçtınız. Kamerası yakalandınız. → **Asli kusur + kaza yerini terk (46.000 TL + ehliyet 2 yıl)!**

ÖNEMLİ İSTİSNA: Park edilmiş araç **görülmese imkânsız bir noktada** (viraj içi, tepe üstü), gece, ışsız park edilmişse → çarpan %75 asli, park eden %25 tali kusur paylaşılabilir.

3

FARKINDALIK SENARYOLARI

Sizce asli kusur mudur, tali kusur mudur, yoksa kusursuz mu?
15 gercek durum, her biri icin cevap ve aciklama.
En yaygin yanilgıları test eden sorular.

TALİMAT: Her senaryoyu okuyun, kendi cevabınızı düşünün, sonra "**CEVAP**" kutusunu kontrol edin. Bu sorular en çok yanlış bilinen durumları kapsar — cevaplar sizi şaşırtabilir!

SORU 1 KIRMIZI IŞIKTA GEÇENE ALKOLLÜ ARAÇ ÇARPTI

Kavşakta kırmızı ışıkta duran A sürücüsüne, **arkadan 1.20 promil alkollü B sürücüsü** arkadan çarptı. B sürücüsü hem alkollü hem de arkadan çarpmış. A sürücüsü kırmızı ışıkta değildi, sabit duruyordu.

Kim asli kusurlu? Alkol + arkadan çarpma = iki asli kusur mu?

CEVAP

B sürücüsü %100 asli kusurludur — ama **arkadan çarpma nedeniyle**, alkol nedeniyle DEĞİL!

ŞAŞIRTICI: Alkollü araç kullanmak **ASLİ KUSUR DEĞİLDİR**, TALİ kusurdur. Burada B'nin asli kusuru KTK 84/d (arkadan çarpma) maddesinden kaynaklanıyor. Alkol ise ayrı bir **idari/ceza yaptırım** (25.000 TL + ehliyet geri alma) getirir ama kusur paylaşımında ek asli ağırlık oluşturmaz. Sigorta, alkol nedeniyle **rücu** edebilir (ödediği parayı B'den geri ister).

SORU 2 KIRMIZI GEÇENE 180 KM/S HIZDAKİ ARAÇ ÇARPTI

A sürücüsü kırmızı ışıkta kavşağa girdi. B sürücüsü 90 km/s hız limitli yolda **180 km/s hızla** geliyordu. B sürücüsü, A'ya çarptı.

Kim asli kusurlu? 180 km/s asli kusur mudur?

CEVAP

A sürücüsü (kırmızı geçen) %75 ASLİ kusurlu. B sürücüsü (hız yapan) %25 TALİ kusurlu.

Aşırı hız ne kadar yüksek olsa bile **ASLİ KUSUR DEĞİLDİR** — TALİ kusurdur. Bu gerçekten yaygın yanılgıdır. Kırmızı ışık ihlali KTK 84/a kapsamında olduğu için kesin asli kusur. Hız ise KTK 52/1-a kapsamında tali kusur. Özet: **B sürücüsü 200 km/s bile çarparsa A asli kusurlu kalır.**

SORU 3 EHLİYETSİZ SÜRÜCÜYE DOĞRU SÜRÜCÜ ÇARPTI

A sürücüsü tali yoldan ana yola ehliyetsiz olarak çıktı ve kurallara uygun seyreden B sürücüsüne çarptı.

Ehliyetsizlik asli kusur mudur?

CEVAP

A sürücüsü %100 asli kusurludur — **KAVŞAKTA GEÇİŞ HAKKI İHLALİ (KTK 84/e) nedeniyle.**

Ehliyetsizlik kendi başına **ASLİ KUSUR DEĞİLDİR**. Kanunen ayrı bir ağır idari ceza (40.000 TL + araç men) getirir ama kaza kusur paylaşımında ek asli ağırlık oluşturmaz. Şayet A, ehliyetli olsaydı aynı ihlali yapsaydı yine %100 asli kusurlu olacaktı. Sigorta rücu edebilir.

SORU 4 PARK YASAK YERE PARK EDİLMİŞ ARACA ÇARPMA

Motokurye, "Park Yapılmaz" tabelası olan yere park etmiş araca **şerit değiştirirken çarptı**. Sürücü "Zaten park yasak yerde duruyordu, onun suçu" diyor.

Motokurye asli kusurlu mu? Yoksa park eden mi?

🔑 CEVAP

Motokurye %100 ASLİ kusurludur (KTK 84/I).

"Park yasak yerde" savunması GEÇERSİZDİR. Yerleşik içtihatlarla göre duran araç hareketsiz olduğu için kazayı önleme yükümlülüğü hareket eden sürücüdür. Kurallara uygun veya uygun olmasa da park edilmiş araca çarpmak asli kusurdur. Park eden kişi ayrıca idari para cezası alır ama kazadaki kusur dağılımını değiştirmez.

İSTİSNA: Araç görülmesi imkânsız noktada (tepe üstü, viraj içi) gece ışsız park edilmişse park edene %25 tali kusur verilebilir.

SORU 5 ANİ FREN YAPAN ARACA ARKADAN ÇARPMA

A sürücüsü, kedi çıktığı için **aniden tam fren** yaptı. Arkadan gelen B sürücüsü A'ya çarptı. B, "Ön fren yapmasaydı çarpmazdım, onun kusuru" diyor.

Size kim kusurlu?

🔑 CEVAP

B sürücüsü %100 ASLİ kusurludur (KTK 84/d — arkadan çarpma).

Öndeki aracın ani fren yapması KANUNEN önemli değildir. Arkadan çarpan **her zaman** asli kusurludur. Neden? Çünkü takip mesafesi yeterli olsaydı önündeki ne kadar ani fren yapsa da durabilirdi. "Kedi çıktı" veya "ani fren yaptı" bahaneleri geçerli değildir.

İSTİSNA: Öndeki araç **bilerek** provokasyon amaçlı fren yapmışsa (psikolojik şiddet davaları) farklı değerlendirilir — ama bunun kanıtı çok zor.

SORU 6 KASK TAKMAYAN MOTOKURYE VE ÇARPAN ARAÇ

Motokurye **kask takmıyor**. Kırmızı ışıkta duruyor. Arkadan gelen araç arkadan çarptı, kurye yere düştü, ciddi kafa yaralanması oldu.

Kask takmamış olmak motokuryeyi asli kusurlu yapar mı?

🔑 CEVAP

Motokurye KUSURSUZDUR. Çarpan araç %100 asli kusurludur.

Kask takmamak **ASLİ KUSUR DEĞİLDİR**. KTK 78. maddesi kapsamında ayrı bir idari ceza (1.246 TL + 15 puan) getirir, ama kazanın oluşumuyla ilgili kusur dağılımını değiştirmez.

AMA DİKKAT: Kask takmamış olmak "**müterafik kusur**" olarak değerlendirilebilir — yani yaralanmanın büyümesine katkı verdiği için **tazminat miktarı** motokurye aleyhine azaltılabilir. Kazadaki kusur %0 ama aldığı tazminatın bir kısmı kesilebilir.

SORU 7 İKİ ARAÇ DA KIRMIZIDA GEÇERSE?

Kavşakta karşılıklı kırmızı ışık ihlali yapan **A ve B sürücüleri** birbirine çarptı. İkisinin de ihlali var.

Kusur nasıl paylaşılır?

🔑 CEVAP

İkisi de %50 asli kusurludur.

İki tarafta da asli kusur varsa, kusur genellikle %50 - %50 olarak eşit paylaşılır. Her iki tarafın sigortası kendi karşı tarafın zararını kendi kusur oranında öder. **Hiçbir taraf "%100 karşıdan alma" hakkına sahip değildir.**

SORU 8 YAYAYA ÇARPMA — YAYA KARŞIDAN KARŞIYA

Yaya, kırmızı ışıkta yaya geçidi dışından yola çıktı. Sürücü normal hızda geliyordu ama dalgın olduğu için yayayı geç fark etti, çarptı, yaya hafif yaralandı.

Kim kusurlu? Yaya mı, sürücü mü?

CEVAP

Sürücü genelde %25-50 kusurlu, yaya %50-75 kusurlu sayılır.

KTK 84. madde "araç sürücüleri" için asli kusur hallerini sayar. Yaya 84. madde kapsamında değildir. Ancak sürücünün "**yaya çıkabileceğini öngörerek tedbir alma yükümlülüğü**" vardır (KTK 52, defansif sürüş prensibi). Bu nedenle sürücü tamamen kusursuz sayılmaz, yaya da tek suçlu değildir. Bilirkişi raporu ile kusur dağılımı yapılır. Çocuk, yaşlı, engelli yayalarda sürücünün kusur oranı daha yüksek tutulur.

SORU 9 EMNİYET KEMERİ TAKMAYAN YOLCU

Otobüste arka koltukta emniyet kemeri takmayan yolcu var. Otobüs şoförü arkadan çarptı, yolcu camdan fırladı, ağır yaralandı.

Şoför mü kusurlu, yolcu mu?

CEVAP

Şoför %100 asli kusurlu (arkadan çarpma, 84/d).

Emniyet kemeri takmamak yolcunun kazadaki kusurunu oluşturmaz. Ancak **yaralanmanın şiddetlenmesinde** müterafik kusur olarak değerlendirilir, tazminatta yolcu aleyhine azaltma yapılabilir (örn. %30 azaltma). Fakat kazanın SORUMLUSU şoförün kendisidir.

SORU 10 YIRTIK ŞERİT ÇİZGİSİNDE SOLLAMA

Motokurye, **kesik sarı çizgi** olan yerde (sollama serbest) önündeki aracı sollarken, karşı taraftan gelen araçla yan yana gelmek zorunda kaldı ve çarpıştı.

Sollama serbest olduğuna göre kim kusurlu?

CEVAP

Motokurye %100 asli kusurludur (KTK 84/h — manevra).

"Sollama serbest" demek, **GÜVENLİ olduğu zaman** yapılabileceği anlamına gelir. Karşıdan araç geliyorken sollama yapmak **güvensiz manevra**dır ve asli kusurdur. Çizgi rengi sadece "yasal olarak solunabilir" der, ama güvenli olduğunu kanıtlamaz. Sollama öncesi her zaman karşı şeridin boş olduğundan emin olun.

SORU 11 MOTOKURYE ŞERİT ARALARINDAN GEÇERKEN

Motokurye, yoğun trafikte yan yana duran araçlar arasında **şerit çizgisi üzerinden** ilerlerken, şerit değiştirmek isteyen bir arabanın yanağına çarptı.

Şerit arası geçiş yaygın uygulama — kim kusurlu?

CEVAP

Motokurye %75 asli kusurlu (KTK 84/ı — şerit ihlali). Şerit değiştiren sürücü %25 tali kusurlu.

Türkiye'de "şerit arası geçiş (lane splitting)" yasal olarak tanımlanmamıştır. Şerit çizgisi üzerinde ilerlemek **şerit ihlali** (Md.84/ı) sayılır. Şerit değiştiren sürücünün sinyal vermesi gerekiyordu, bu da tali kusurdur.

PRATİK TAVSİYE: Motokurye olsanız bile şerit aralarından geçiş yapmak kaza halinde kusurun size yüklenme ihtimalini yüksek tutar.

SORU 12 MAHALLE İÇİNDE ÇOCUK KOŞTU — SÜRÜCÜ ÇARPTI

Mahalle içinde top oynayan çocuğun peşinden aniden çıkan **8 yaşındaki çocuğa** normal hızda giden bir araç çarptı. Sürücü durmaya çalıştı ama yetişemedi.

Sürücü asli kusurlu mu?

CEVAP

Sürücünün kusuru yüksek oranda (tipik %60-80).

Çocuklar trafikte "**tam kusurlu**" sayılmaz — özellikle 8 yaş bir çocuğun trafik kurallarını algılama kapasitesi düşük kabul edilir. Sürücünün "**çocuk çıkabilir**" uyarısı olan bölgelerde **öngörülü davranma yükümlülüğü** vardır. Okul civarı, park, oyun alanı yakınlarında hız düşürmek ve yüksek dikkat zorunludur. Mahalle içinde top oynayan çocuklar gördüğünüzde tekin değildir.

SORU 13 DÖNEL KAVŞAKTA ÇARPIŞMA

Dönel kavşakta içeride olan **A sürücüsü**, girmeye çalışan **B sürücüsüne** yandan çarpıldı. B kendini savunuyor: "Ben normal hızda girdim."

Kim kusurlu?

CEVAP

B sürücüsü (girmeye çalışan) %100 asli kusurludur (KTK 84/e).

Dönel kavşakta **içerideki araç geçiş üstünlüğüne sahiptir**. Girmek isteyen her sürücü, içerideki araca yol vermek zorundadır. "Normal hızda girdim" savunması geçersizdir — girmeden önce beklemek zorundasınız.

SORU 14 TIR DÖNERKEN MOTOKURYEYİ EZDİ

TIR, sağa dönüş yaparken **iç tekeri** kaldırıma yakın şeritte bulunan motokuryeyi ezdi. Motokurye TIR'ın **kör noktasındaydı**.

TIR şoförü asli kusurlu mu? Motokurye de kusurlu mu?

CEVAP

TIR şoförü %100 asli kusurludur (KTK 84/h — manevra).

"Kör nokta" bahanesi kabul edilmez. TIR sürücüsü **dönüş yapmadan önce kör noktaları kontrol etmek, gerekirse iki kez bakmak** zorundadır. Büyük araçlar geniş yay ile dönüş yapmalı, yandaki şeritleri kontrol etmelidir. Motokurye düz gidiyordu, yasal olarak kendi şeridindeydi — kusuru yoktur.

TIR'LARIN EN ÖLÜMLÜ İHLALİ BUDUR. Sağa dönüşlerde ölümlü motokurye kazaları genellikle TIR'ların kör noktasında olur.

SORU 15 GECE ARAZİDE IŞIKSIZ PARK EDEN TIR'A ÇARPMA

Şehirlerarası yolda gece, TIR sürücüsü mola için **yola yakın, virajın içinde**, ışıklarını kapatarak park etti. Reflektör üçgen de koymadı. Arkadan gelen bir motokurye virajdan çıkınca TIR'ı son anda gördü, çarptı.

Kim kusurlu? Motokurye "asli kusur" alacak mı (84/l)?

CEVAP

Klasik istisna durumu! Paylaşım: Motokurye %25 tali, TIR sürücüsü %75 asli kusurludur.

Normalde "park halindeki araca çarpma" asli kusurdur (84/l). AMA burada TIR'ın:

- Viraj içi/görülemez noktada park etmesi
- Gece ışiksiz olması
- Reflektör üçgen koymaması

KTK 84/k (yerleşim dışı park + tedbir almama) ihlalini oluşturur — TIR sürücüsü asli kusurludur.

Motokurye ise yeterli görüş mesafesiyle sürüş yapmadığı için tali kusur paylaşır.

☆ ÖZET VE ALTIN KURALLAR

ASLİ KUSUR vs TALİ KUSUR — HIZLI KARŞILAŞTIRMA

ASLİ KUSUR (KTK 84)	TALİ KUSUR (Diğer ihlaller)
Kırmızı ışık / dur işareti geçme	Alkollü sürüş
Taşıt giremez / ters yön	Hız sınırını aşma
Karşı yön şeridine girme	Ehliyetsiz sürüş
Arkadan çarpma	Kask/emniyet kemeri takmama
Kavşakta geçiş hakkı ihlali	Sinyal vermeme
Daralan yolda geçiş ihlali	Takip mesafesi (84/d dışında)
Kaplama daralmasında geçiş	Telefon kullanımı
Manevra kural ihlali (dönüş/U/şerit)	Far yakmama
Şeride tecavüz	Muayenesiz araç
Geçiş üstünlüklü araca yol vermeme	Hatalı park
Yerleşim dışı hatalı park/duraklama	Sağa yanaşmama
Park halindeki araca çarpma	Kör nokta kontrol etmeme

KRİTİK NOT: "TALİ" olmak, cezasız olmak DEĞİLDİR! Alkollü sürüşün idari cezası 25.000 TL, ehliyet geri alma, sigortanın rücu hakkı var. Sadece **kusur paylaşımında asli sayılmıyor**.

☆ ASLİ KUSUR — ALTIN KURALLAR ☆

- KTK 84. madde** asli kusur hallerini "sınırlı sayıda" belirlemiştir — 12 ile bitti, değişmez.
- Arkadan çarpma OTOMATİK asli kusurdur** — ani fren bahanesi yok.
- Park halindeki araca çarpma otomatik asli kusurdur** — "hatalı park" savunması yok.
- Alkol, hız, ehliyetsizlik, kask — hiçbirisi asli kusur değil, TALİ kusurdur.** Ama ayrı ağır idari/cezai yaptırımları var.
- Bir asli + bir tali kusur → **%75 asli, %25 tali**.
- İki tarafta asli → **%50-50**.
- Görevli işareti trafik lambasından **önceliklidir**.
- Dönel kavşakta **içeride olan** geçiş üstünlüklüdür.
- TIR/kamyon dönüşlerinde **kör nokta** bahane değil — dönüş öncesi iki kez kontrol şart.
- Yaralanmada emniyet kemeri / kask takmamak → **tazminat kesintisi**, kusur değil.
- Sigorta, rücu hakkını alkol/ehliyetsizlik durumlarında kullanabilir.
- Ölümlü kazada: **TCK 85** uyarınca 2-15 yıl hapis.

4 ARAÇ TÜRÜ İÇİN EN KRİTİK ASLİ KUSUR RİSKLERİ

ARAÇ TÜRÜ	EN SIK ASLİ KUSUR	ÖNERİ
☞ Motokurye	Manevra (84/h), arkadan çarpma (84/d), şerit ihlali (84/ı)	Ani yön değişimi YAPMA, telefon = DUR, şerit aralarında HIZ YAPMA
🚗 Yolcu tşm.	Arkadan çarpma (84/d), manevra (84/h), kırmızı ışık (84/a)	Takip mesafesi kritik (büyük araçta), yolcu savrulur, geç kalmak bahane değil
🚚 Yük tşm.	Arkadan çarpma (84/d), manevra/kör nokta (84/h), yerleşim dışı park (84/k)	Uzun fren mesafesi öngör, sağa dönüşte iki kez kontrol, mola yerinde reflektör ŞART
🚲 Binek	Arkadan çarpma (84/d), manevra (84/h), kavşak geçiş hakkı (84/e)	Telefon kullanma, sollamadan önce çift kontrol, kontrolsüz kavşakta sağdan gelene yol ver

☆ KAZADA KUSUR TESPİT SÜRECİ ☆

1. Kaza yerinde **kaza tespit tutanağı** (maddi hasarlıysa taraflar, varsa polis/jandarma).
2. Tutanak + fotoğraflar sigorta şirketine gider.
3. **TRAMER (SBM)** kusur oranı belirler.
4. Taraflar **5 iş günü içinde itiraz** edebilir.
5. İtiraz yoksa TRAMER oranı kesinleşir.
6. İtirazda yeniden değerlendirme; gerekirse **bilirkişi + dava**.
7. MOBESE kayıtları, araç kamerası (dashcam), tanık ifadesi kritik deliller.
8. Kusur oranı **sigorta ödemesini, rücu, tazminatı, ceza davasını** direkt etkiler.